

Kvalitou spájame svet

Vagónár

TATRAVAGÓNKA
POPRAD

5-6
Máj - Jún
2014

Dvojmesačník zamestnancov

spoločnosti TATRAVAGÓNKA Poprad • Ročník XIII.

www.tatravagonka.com

KAM V LETE?



- Nový systém odmeňovania
- Súťaž 5S
- Relax šitý na mieru

Prvý júnový týždeň opustili BU 10 posledné Shimmnsy. Dlhú, predĺženú cestu sme sa dopracovali až k finálnemu vagónu s číslom 400. Vagón plný inovácií a novej funkcionality dal od samého začiatku zabráť mnohým, keďže modifikácie parametrov rástli ako huby po daždi, ako inak, už v rozbehnutej sérii. Nárokmi oceliarskeho giganta Arcelor Mittal a našim know-how sme vyvinuli vagón, ktorý disponuje špeciálnym mechanizmom posunu klaníc, signalizáciou polohy klaníc voči zvitku a označením ložnej plochy pre žeriavníkov. Nové tvary oblúkov čelných stien, napnutá plachta, to všetko je len výťah z veľkého množstva inovácií, vďaka ktorým môžeme byť na tento nový typ vagóna právom hrdí.



KONIEC modrým PONDELKOM...

Slovami chvály a poďakovania nešetril ani vedúci BU 04 Ing. Roman Bačovčin: „Chcem sa veľmi pekne poďakovať všetkým spolupracovníkom, ktorí sa podieľali na tomto veľmi náročnom projekte. V tomto projekte bola nastavená požiadavka na kvalitu mimoriadne vysoko, čo nás stálo veľa úsilia, no výsledok je toho hoden. Dnes dokážeme vyrobiť takýto vagón, ktorý nemá žiadnu konkurenciu v Európe a som nesmierne hrdý na všetkých pracovníkov tejto firmy. Dnes je nám však všetkým ľúto, že tento projekt skončil, nakoľko sa tu zišla skvelá zostava ľudí. Pevne verím, že zákazky tohto typu spoločnosť opäť získava a my znova dokážeme, že na to máme! Ešte raz moja vďaka všetkým.“

Týmto krátkym zhrnutím by som chcel aj ja poďakovať všetkým útvaram za spoluprácu pri tvorbe tohto unikátneho typu vagóna SHIMMNS.

Ing. Peter Pribelský
projektový manažér



ČO NOVÉ NA DOPRAVE?

Už štyri roky brázdia cesty spoločnosti TATRAVAGÓNKA elektrické skútre AKUMOTO A 10, ktorých množstvo najjazdených kilometrov ich predurčilo na odchod do dôchodku. Niektoré boli odpredané, iné čakal smutný osud v podobe šrotácie. Nahradilo ich 23 nových nízkonákladových skútrov AKUMOTO A600 s nulovou záťažou emisií na životné prostredie. Blokovaná rýchlosť do 30 km/h určite nepoteší pirátov vagonárskych ciest, no tieto „približovadlá“ zaiste potešia množstvo pracovníkov ÚTPV, ÚV, VÚ, ÚN, ÚRK s vodičským oprávnením minimálne kategórie AM (Pozn.: Dvojkolesové, trojkolesové, štvorkolesové a pásové motorové

vozidlá s maximálnou rýchlosťou 45 km/h). Povolené zaťaženie 250 kg nepredstavuje ospravedlnenie pre väčší počet prepravovaných osôb, ako je jedna. Upozorniť by sme chceli na veľmi nízku hlučnosť, ktorá síce v „hlučnej fabrike“ poteší, ale je aj nevýhodou. Všetky ostatné dopravné prostriedky svojou hlučnosťou upozorňujú ostatných účastníkov cestnej premávky na svoju prítomnosť, no pri týchto skútroch sa na to nechodí a vodiči nemôžu spoliehať. K zmenám došlo aj v manipulačnom vozovom parku, ktorý je v dlhodobom prenájme, čo nám umožňuje flexibilne a bez väč-

ších finančných nákladov reagovať na opotrebenia vozíkov. 15 nových kusov vysokozdvížných vozíkov značky AUSA C 3000 a YALE s najväčším nájazdom motohodín zvládne s ľahkosťou aj tú najťažšiu úlohu. Novinkou je aj vysokozdvížený vozík AUSA s teleskopickým manipulátorom, ktorý svojou „lyžicovou nadstavbou“ umožňuje manipuláciu sypkého materiálu. O čistotu našich ciest sa bude tento rok starať moderný ekologický stroj na zemetanie AUSA B400H. Jeho variabilita umožňuje v lete znižovať prašnosť ciest a v zimnom období si ľahko poradí so zasneženými komunikáciami.

-zj-

Palec hore si určite zaslúži BU 02 (býv. P2), pre ktorú je rok 2014 skutočnou výzvou. Počty vyrobených podvozkov sa ku koncu mája blížili už k číslu 3 000, pričom táto kadencia sa v minulom roku vykazovala až na konci leta, v auguste. 660 kusov spustených podvozkov v mesiaci máj je skvelou predzvestou blízkeho naplnenia ich veľkej kapacitnej výzvy - 33 podvozkov denne.

Za spomenutie určite stojí aj veľká snaha pracovníkov BU 01 (býv. P1) dosiahnuť kľúčovú výšku mesačných normohodín na číslo 44 000. Prajeme im veľa vytrvalosti a síl pri plnení ich náročného plánu.

Piatok trinásteho nebol pre pani Husárovú nijako slávny, až kým pred pracovnou zmenou neoprela svoj bicykel o stĺp, ktorý uzamkla. Vo víre svojich myšlienok a činov si ale neuvedomila, že uzamkla iba stĺp a bicykel iba opretý oň ostal napospas svojmu osudu. Bystré oči okoloidúceho pracovníka SBS služby spozorovali tento nezvyčajný jav zabezpečenia stĺpového osvetlenia a predvídavo stiahol bicykel na bezpečné miesto, čím zabránil prípadnému odcudzeniu. Pani Husárová by sa chcela týmto pracovníkom SBS služby úprimne poďakovať a my im za to udeľujeme palec hore.



1. FÁZA ZAVEDENIA NOVÉHO SYSTÉMU ODMEŇOVANIA VR

Mesiace analýz, stretnutí, rokovaní a školení viedlo k prvej, no nie poslednej väčšej zmene odmeňovacieho systému. K prvému júnu 2014 vstúpil do platnosti nový systém odmeňovania pre obrábačov kovov a strojárskych robotníkov na BU01, BU02 a BU09.

Zlúčila sa osobná a pracovná trieda a zaviedla sa dvojjazková mzda, ktorá sa skladá z:

1. pevnej zložky mzdy (mzda na odpracované Nhod. v tarifných triedach podľa zaradenia kapacitnej jednotky),
2. variabilnej zložky mzdy (zmena raz ročne na základe objektívne stanovených kritérií napr. PVN, odpracované roky, HPV a pod.).

Prínosy sú nepopierateľné pre obe strany. Nový systém umožní transparentné prepojenie odmeňovania na hodnotenie pracovného výkonu, zabezpečí lepšiu zastupiteľnosť na pracoviskách, zjednoduší systém odmeňovania, no v neposlednom rade umožní profesijný rast zamestnancov.

Touto implementáciou sa proces zmeny odmeňovacieho systému nekončí. Už teraz pracujeme na zmenách odmeňovacieho systému pre ostatné profesie výrobných robotníkov.

Moje poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa na zavádzaní nového systému podieľali.

Ing. Ingrida Pastorková
personálny manažér

RELAX „šitý na mieru“ PRE ZAMESTNANCOV

V mesiaci júl budú zamestnancom spoločnosti distribuované takzvané relax kupóny. Ide o nový spôsob čerpania sociálneho fondu, ktorý vám umožní slobodu výberu miesta, času a spôsobu naloženia s vaším podieľom tvorby sociálneho fondu.

Relax kupóny sú využiteľné na šport, kultúru a regeneráciu vašej pracovnej sily vo viac ako 6 400 zazmluvnených zariadeniach po celom Slovensku, pričom viac ako 1400 sa nachádza na východnom Slovensku. Či už sa rozhodnete absolvovať rehabilitácie, pobyt v kúpeľoch, aquaparkoch alebo chcete potešiť svojho kultúrneho ducha, rozhodnutie je iba na vás. Lekárne, hotely, kníhkupectvá či predajne športových potrieb, rozhodne zoznam zmluvných partnerov Chéque Déjeuner stojí za preštudovanie. Nájdete ho na BUMC a na <http://www.chequedejeuner.sk/page/sk/Kupony/Relax-kupon/Zoznam-prevadzok.html>. Nárok na tento benefit majú všetci zamestnanci, ktorí v období október 2013 až marec 2014 boli zamestnancami spoločnosti, a teda sa podieľali na tvorbe sociálneho fondu. V prípade nástupu zamestnanca po 1. 10. 2013 a PN mu bude vykonané alikvotné krátenie z celkovej hodnoty kupónov.

Prajeme vám príjemné využitie Relax kupónov.

Ing. Ingrida Pastorková
personálny manažér

Chceli by ste minúť kupóny vo vašej obľúbenej prevádzke alebo obchode, no zatiaľ nie je na zozname zmluvných poskytovateľov? Nevadí! Pošlite krátky e-mail s krátkymi údajmi o prevádzke na adresu info@chequedejeuner.sk a oni ju pre vás zazmluvnia!

5S PO NOVOM ALEBO 5S OŽÍVA



Metódu 5S zamestnancom spoločnosti TATRAVAGÓNKA netreba extra predstavovať. Prvá vlna implementácie 5S začala už v roku 2005. Impulzom pre jej zavedenie okrem iného boli aj projekty pre zákazníka Alstom, pre ktorého 5S bola samozrejmom požiadavkou.

Priekopníkom 5S implementácie bola v tom čase práve BU09 (vtedy prevádzka 4). Postupne sa táto metóda rozšírila aj do ďalších oblastí a.s.

Od tejto doby uplynulo už takmer 10 rokov. Naša spoločnosť prešla výraznými a rozsiahlymi zmenami. Tie postupne odkryli aj slabé miesta prvej vlny implementácie 5S. Nakoľko zlepšovanie je nikdy nekončiaci proces, koncom roka 2013 vedenie a.s. rozhodlo o „oživení“ 5S a jej zavedení s väčším dôrazom, ako to bolo doposiaľ. Zrealizovali sme sériu školení pre

všetky úrovne manažmentu, bola aktualizovaná smernica OS 90-02/05, zaviedli sme nové hodnotiace formuláre. Boli vykonané viaceré nezávislé interné audity. Vo väzbe na novú organizačnú štruktúru boli vytvorené tzv. 5S auditorské skupiny. V skratke povedané, každý úsek, ako aj každý BU má dvoch vlastných 5S auditorov. Bol vytvorený systém pravidelných auditov a pravidelného reportingu, či už na podnikovej informačnej sieti, alebo na rozšírených poradách vedenia. Do konca septembra 2014 je hlav-

ným cieľom zvládnuť prvé 3S = vytriediť, usporiadať, vyčistiť. Po tejto fáze spoločne prehodnotíme obsah hodnotiacich formulárov a dôležitým aspektom bude zavedenie štandardov pre jednotlivé pracoviská.

To, aké zmeny konkrétne sa týkajú nového systému 5S, vám priblížime v ďalšom vydaní Vagonára. Verím, že v ďalšom vydaní Vagonára budeme môcť prezentovať pokroky aj na ďalších pracoviskách.

Ing. Miroslav Tomas
zmocnenec pre kvalitu



SÚŤAŽ

Predstavenstvo spoločnosti udelí raz za kvartál odmenu vo výške **1000 €** pre BU/tím/kolektív/stredisko, ktorý/é bude/ú vykazovať najlepšie výsledky dodržiavania princípov 5S. Vážené dámy a páni, odporúčame upratať si a udržiavať poriadok vo svojich pracovných veciach, keďže čas udelenia odmeny sa blíži. Už tento september auditori 5S zhrnú svoje poznatky z pravidelných kontrol a vyberú víťazov.

Držíme vám palce!



ČO MÁME V ELH NOVÉ...



Pre tento rok plánujeme v ELH zvýšenie výroby, čo znamená výzvu v mnohých oblastiach. Náš plán na tento rok predstavuje tržby v objeme 18 miliónov € a asi 1500 vyrobených podvozkov. Zároveň zvyšujeme počet pracovníkov z 96 na 105 hlavne v oblasti výrobných robotníkov. V porovnaní s minulým rokom, kedy sme dosiahli tržby len 13,5 milióna € a vyrobili sme 946 podvozkov, je tento nárast markantný.

Našu výrobu je možné rozdeliť do dvoch oblastí – oblasť výroby klasických, najmä Y25 podvozkov a oblasť výroby špeciálnych podvozkov. Z klasických podvozkov sme vyrábali v prvom kvartáli 2014 Y25Lsd1 pre poľského zákazníka – firmu Chemet, pre ďalších zákazníkov ako Feldbinder, TS Hungaria, Graaf, Duro Dakovic a Cargo Beamer vyrábame bezčelnikové podvozky, najčastejšie s kompaktnou brzdou v niekoľkých rôznych modifikáciách. Pre Cargo Beamer dopĺňame k podvozkom aj dodávky predstávok. Novým zákazníkom pre tento typ podvozka je aj Haveländische Eisenbahn, menšie zákazky pre tento rok máme aj priamo s Network Rail a DB (Y33).

Naše špeciálne podvozky sú často vybavené prevodovkami, motormi, hydraulickými valcami a pod. Tento rok ich vyrábame najmä pre firmy Windhoff, Kirow, Harsco Rail, Mermec, Mevert, GBM, Matisa a ďalšie. Tieto typy podvozkov využívajú naši zákazníci väčšinou pod traťové pracovné stroje s vlastným pohonom – rôzne druhy žeriavov, stroje na ukladanie koľají, vysypávanie štrku a vagóny s meracím alebo signálnym vybavením.

Z hľadiska auditov sme tento rok absolvovali certifikačný, resp. priebežný audit ISO 9001-2008 prostredníctvom Bureau Veritas, TSI audit na podvozky Y25 Lsd1/ Lssi(f), Y25Lsi(f)-C, ELH3, RC25NT, ktorý vykonal TÜV Süd Rail a Railcert, čaká nás audit preverenia zvärania podľa EN 15085-2 a viacero zákazníckych auditov, ktoré sú realizované firmami ako sú DEKRA alebo Loyds Register GB.

V snahe získať väčšiu flexibilitu, a zároveň znížiť našu závislosť od „kooperantov“, realizujeme v tomto roku v rámci investícií nákup ohranovacieho lisu na ohýbanie podvozkových dielcov. Zároveň sme po dohode s podnikovou radou zvýšili pracovnú dobu na 8,5 hodiny denne, takže naši pracovníci pracujú v dvoch zmenách od 6.00 do 23.00 h. Zvažujeme aj prípadnú tretiu zmenu v druhej polovici roka, keďže niektorí zákazníci prichádzajú s ďalšími požiadavkami. V oblasti špeciálnych podvozkov pripravujeme ponuky pre našich zákazníkov už na budúci rok, keďže dodacie lehoty týchto typov sa pohybujú od 6 do 10 mesiacov.

Ing. Dagmar Matúšová
riaditeľka ELH



MENÍME ZNAČKU...

Už viac ako 20 rokov zdobia našu produkciu hliníkové štítky výrobcu, ktoré všetci dôverne poznáme. Stále spoľahlivo informujú o pôvode výrobku, no ich reklamný lesk vybledol už veľmi dávno. Už o niekoľko dní začnú spoločnosť TATRAVAGÓNKA opúšťať prvé vagóny s novým štítkom.

Mnohí si poviete, čo tam po tom! Veď to je len štítok, ale mylíte sa. Tento štítok neslúži len ako identifikátor produkcie, je do veľkej miery aj garančnou známku kvality, ktorou sa vo svete prezentujeme. Definuje imidž a reputáciu výrobkov v očiach spotrebiteľov. Verte či neverte, tento psychologický aspekt známky produktu ovplyvňuje každého z nás. Prečo si kúpite drahé topánky? Pretože sú „značkové“ a vy viete, že je to garancia kvality...

Informácií o štítkoch produkcie našej spoločnosti sa veľa nezachovalo, no podme si aspoň v skratke predstaviť štítky, o ktorých čo-to vieme.

Každý štítok obsahuje rok výroby a poradové číslo vagóna, resp. podvozka jedinečného typu. Ešte do dnešných dní sa prevádzkujú vagóny, ktoré nesú známky vyrábané v 70-tych rokoch. Tieto odliatky z liatiny boli skrutkované alebo privárané.



V 80-tych rokoch sa štítky síce nezmenili, no niekoľkokrát sa zmenili logá výrobcu.



Niekoľko rôznych druhov štítkov z našej produkcie je aj vystavených v súkromnej zbierke pracovníkov VÚŽ Praha (Výskumný ústav železničný) pánov Ing. Armina Delonga a Mgr. Jiřího Střechu, ktorým sa za tieto príspevky chceme touto cestou poďakovať.



V 90-tych rokoch došlo k zásadnej zmene. Materiál, z ktorého je štítok výrobcu vyrobený, je zliatina AL (hliníka). Výhodou týchto štítkov je antikoročná odolnosť bez akejkoľvek potreby povrchovej úpravy. Na vagóny, resp. podvozky sú dodnes štítky skrutkované, resp. nitované.



2014 - Lhký odliatok s logom a písmom na čiernej potlačí je výsledkom nového dizajnu a spolupráce úseku vývoja a nákupu. Rokmi tvrdou prácou sme sa spoločne dopracovali ku glancu značkej TATRAVAGÓNKA a je čas, aby sa neskrývala na malých ne nápadných štítkoch, ale hrdo bila do očí, pretože sme na ňu právom pyšní...



Novému štítku výrobcu s novým dizajnom želáme, aby úspešne a dlho prezentoval výrobky vyrobené v spoločnosti TATRAVAGÓNKA.

Ing. Ján Štefaňák
vedúci oddelenia výrobnéj konštrukcie



Niekoľkým zamestnancom spoločnosti sme položili nasledovnú otázku:

„Poznáte aspoň jedno interné telefónne číslo, ktoré môžete použiť v prípade núdze?“



Ján Gallo, technik IT
To náhodou viem. Požiarnici majú myslím klapku 2120, alebo 2150. Nie, nie, je to určite 2150.



Ing. Milan Pálka, technik IT
Koncovka mobilného telefónneho čísla z internej siete je cez rýchlu voľbu 313.



Milan Macko, strojný zámočník 112.

POZNÁTE TIE SPRÁVNE ČÍSLA?



Slavomír Lišičko, strojný zámočník
Neviem ho síce spamäti, ale máme požiarne poplachové smernice pri každom telefóne a tam nájdete všetky potrebné čísla.



Silvia Olejárová, žeriavnička
V mojom prípade je najrýchlejšie využiť mobilný telefón, ktorým každá z nás disponuje. Rýchlou voľbou 313 zalarmujem závodný hasičský útvar.



Rudolf Melničuk, vedúci posunu
Do mobilu som si uložil číslo na závodnú hasičskú jednotku pod rýchlu voľbu, teda si číslo pamätať nemusím.

JE VOLBA 112 SPRÁVNA?

V tiesňovej situácii je mimoriadne náročné vyhodnotiť situáciu v priebehu niekoľkých sekúnd, no je nutné si uvedomiť, že volaním na linku 112 alarmujeme integrovaný záchranný systém, požiaru, zdravotnú, a aj policajnú zásahovú jednotku. V prípade mimoriadne závažnej udalosti je vhodné kontaktovať priamo 112, no v ostatných prípadoch je nutné privolať závodnú hasičskú jednotku, ktorá dokáže vyhodnotiť ohrozenia, profesionálne zareagovať a privolať potrebné zložky.

-zj-

A AKÉ SÚ SPRÁVNE ODPOVEDE?

- Z vnútroodnikovej pevnej linky **2150**
- Z vnútroodnikovej mobilnej linky **313**

-zj-

STRAVOVACIA KOMISIA

Na skvalitnení stravovania a presadzovania záujmov zamestnancov spoločnosti sa svojimi aktivitami podieľa stravovacia komisia. Jej cieľom je riešiť jednotlivé pripomienky a návrhy stravníkov spoločnosti a prerokovať ich s poskytovateľom stravy. Stretnutia komisie sa konajú 1 x mesačne v zasedačke OZ KOVO, no majú neverejný charakter. Ak sa však zamestnanec ohlási vopred a jeho účasť na zasadnutí schvália všetci členovia komisie, môže sa zasadnutia komisie zúčastniť.

Každé výdajné miesto má svojho zodpovedného člena stravovacej komisie, ktorý monitoruje podmienky a kvalitu vydávanej stravy, predajného sortimentu v bufetoch, čistotu a poriadok výdajných miest, tlmočí vaše pripomienky z kníh prianí a sťažností a dohliada na odstránenie chýb. Členovia stravovacej komisie:

B 4 - Miroslav Daňo	2506
B 6 - Renáta Kubovová	0918 735 652
B 7 - Helena Karabinová	0918 735 465
B 8 - Eva Michalíková	0918 735 574
jedáleň - Agáta Chovancová	0918 735 442

-zj-



Úprimné poďakovanie patrí zamestnancom spoločnosti **TATRAVAGÓNKA**, ktorí sa 28. 5. 2014 zapojili do verejnej zbierky na podporu pacientov s diagnózou sclerosis multiplex.

Deň slnečnic

KUPÓN NA ZĽAVU -25%

Výhodný nákup v **MANIA**
- VAŠE OČI V BEZPEČÍ -
pre zamestnancov

MANIA
špecializovaná sieť predajní s okuliarmi

- Bratislava - Avion, Aupark
- Shopping Palace
- Eurovea
- M-Original Palus
- Banská Bystrica - HM Tesco
- Žilina - Aupark, Dubeň
- Košice - Optima, Aupark
- Trnava - ZOC Max
- Poprad - ZOC Max
- Stará Ľubovňa - NSP
- Levice - MANIA Original
- Trenčín - ZOC Max
- Nitra - Galéria HM Tesco,
- Galéria Mlyny

Náša ponuka nájdete aj na našom e-shope
www.maniashop.sk
V prípade otázok kontaktujte info@maniashop.sk

* Kupón je platný do 31.07.2014 a nevzťahuje sa na akciový tovar
* Zľava platí na 1 ks slnečných okuliarov podľa vlastného výberu

„Najťažšie je ostať a bojovať...“

Zväz strojárskoho priemyslu SR má po 23 rokoch nového prezidenta. Nie je ním nik iný ako predseda predstavenstva spoločnosti TATRAVAGÓNKA Ing. Beljajev Alexej, ktorý zodpovedal na otázky k problematike, ktorá sa nás všetkých bytostne dotýka.

V čom vidíte najväčší problém ZSP SR?

Beljajev: Bohužiaľ, nešli sme rovnakou cestou ako Česi, ktorí si dokázali udržať silnú a dobre fungujúcu stavovskú organizáciu. Tá dnes predstavuje jeden z najsilnejších zväzov v Čechách (Svaz průmyslu a dopravy ČR). My sme išli cestou malých drobných zväzov a všetkých možných asociácií zamestnávateľov, ktoré podľa mňa nie sú najšťastnejším riešením. Problém je v tom, že vo veľa prípadoch išlo skôr o formu ako o obsah, každý sa už videl prezidentom, čo v podstate pomohlo rozbiť celý systém.

Na druhej strane však vyvstáva otázka, čo v týchto podmienkach zväz mohol ponúknuť a čo ponúkal...

Beljajev: Zväz bol trvale atakovaný zo strany spomínaných organizácií kvôli systému kolektívneho vyjednávania. Firmy, ktoré nechceli byť súčasťou vyššej kolektívnej zmluvy, nemohli vstúpiť do zväzu, pretože akonáhle by vstúpili, automaticky by museli podpísať vyššiu kolektívnu zmluvu. Tieto a niektoré ďalšie negatíva sa podpísali pod súčasný stav, že zväz vyzerá tak ako vyzerá, že u nás existuje napríklad rozdelenie na automobilový a strojársky zväz, čo nikde inde na svete nefunguje.

Ako dnes vidíte súčasnú situáciu, v ktorej sa ZSP SR nachádza?

Beljajev: Situácia nie je jednoduchá, ale minimálne v jednej veci už máme jasno - štát sa rozhodol, že vyššie kolektívne zmluvy budú platiť pre všetky firmy nad dvadsať zamestnancov - bez nášho pričinenia, bez toho, aby sa nás niekto pýtal... Teraz sa s tým musíme vyrovnávať... Ako silná organizácia by sme mohli a mali rokovaním vymôcť KZ pre celý strojársky priemysel, a to je pre nás momentálne najväčšia výzva, na ktorej pracujeme. Vysvetliť menším strojárskym firmám (nad 20 zamestnancov ich máme na Slovensku vyše

sedemsto...), o čo ide, získať od nich poznatky, postrehy a hovoriť s nimi ako a čo ďalej.

A vaše predstavy o perspektívach zväzu?

Beljajev: Absolútne nám chýba vízia, kam sa chce a bude uberať náš priemysel v budúcnosti. Nik nepovedal, kam chceme dostať strojárstvo za päť, desať, dvadsať rokov. Pôjdeme smerom k high-tech technológiám? Budeme mať stále automobilový priemysel? A hlavne - máme a budeme mať pre tieto ciele zázemie, školy, kádre? Čo budeme potrebovať, aby sme to dosiahli, kde bude naša nákladová štruktúra o tri, päť, desať rokov? Budeme si môcť ešte dovoliť na Slovensku zväzovať alebo túto prácu budeme musieť zadávať do cudziny? Na to sa dnes ani nikto nepýta, nie ešte aby dával odpovede.

Kto by takéto odpovede mal prijsť?

Beljajev: Dnes prežívame zo dňa na deň a každý sa hrá na vlastnom pie-sočku. Na Slovensku neexistuje žiadna ucelená koncepcia nielen strojárstva, ale povedal by som priemyselného štátu. Napríklad o pár dní odchádzam na konferenciu do Berlína, ktorú organizuje Deutsche Bahn a všetci ďalší významní prenajímatelia vagónov, kde budeme diskutovať o tom, ako bude vyzeráť železnica do roku 2030 - čo sa týka podvozkov, veľkosti vagónov atď. Ľudia sa všade vo svete zaoberajú otázkami budúcnosti, dnešok je nezaujímavý. Zaujímavé je to, čo bude zajtra, pozajtra, a či sme na to pripravení.

Nie je práve toto priestor pre štát napriek tomu, že priemyselný sektor je v súkromných rukách?

Beljajev: Nie je pravda, že ide len o privátny sektor - pozrite sa, akým spôsobom vplýva povedzme nemecká vláda na rozvoj nemeckého priemyslu - a takisto ide o privátny sektor... Naopak, myslím si, že cez školstvo,



výskumné inštitúcie, podporu exportu či inovácií má každá vláda v tomto smere obrovské možnosti. Disponuje obrovskými zdrojmi, ktoré môže cielene investovať do rozvoja a podpory. Základný problém je podľa mňa niekde inde - nie je vôľa. Lebo kde je vôľa, tam je aj cesta. Takýto materiál by mal prejsť celým politickým spektrom, aby sa nám nestalo, že o desať rokov, keď sa zmenia politické pomery, ho niekto spochybní. Tento štát by mal mať ucelenú koncepciu rozvoja strojárskoho priemyslu, o školstve nehovoriac.

Koncepcia rozvoja strojárstva však nemôže existovať bez koncepcie celého priemyslu...

Beljajev: ... a nemôže existovať koncepcia školstva bez toho, aby existovala koncepcia štátu. Školstvo jednoducho vychádza z potrieb štátu - chceme presadzovať industrializáciu spoločnosti? Chceme „deindustrializáciu“ spoločnosti? Čo sa v našej spoločnosti bude diať? Napríklad Nemecko dnes spoločnosť „deindustrializuje“ - stráca pracovné miesta v priemysle, ale nahrádza ich vývozom kapitálu, strojárskych investícií do zahraničia. Chcú sa zamerať na high-tech výskum, vývoj a štandardnú prácu vyvážajú. Čo z toho budeme my schopní robiť o 5 - 10 rokov? Budeme mať nejakú výskumnú a vývojovú základňu, budeme mať pre ňu ľudí? Ak áno, kde ich chceme získať, ako ich chceme vzdelávať?

Čo by malo byť obsahom takejto koncepcie?

Beljajev: Takáto koncepcia musí jasne definovať, či napríklad každý rok potrebujeme štyristo alebo len päťdesiat

právníkov. Keď ich potrebujeme 50, nech ich štúdium štát financuje, a ak ich chce študovať ďalších tristo navyše, nech si to zaplatia. Dnes financujeme školstvo, ktoré nikto nepotrebuje. Ak sa chcete zamestnať v právnickej firme, prvé roky si musíte zaplatiť svoj plat. Je to normálny stav? Ale nikto nič nerobí. Prečo? Lebo nie sú zadefinované potreby štátu. Dnes predsa neexistuje divoký kapitalizmus, ale riadená sociálna spoločnosť. Tak sa k tomu aj postavme.

Váša vízia strojárstva na Slovensku?

Beljajev: Vidím ju v dvoch smeroch - na jednej strane automobilový priemysel, do ktorého sa investovali obrovské čiastky, a dovoľím si tvrdiť, že automobilky u nás pobežia minimálne ešte ďalších 15 rokov. Ďalší vývoj, zotrvanie alebo odchod automobiliek bude potom závisieť od toho, ako budeme schopní udržať nákladovú stránku výroby. Základná otázka je, či dokážeme s potenciálom, aký dnes máme, pritiahnúť aspoň nejaký aplikovaný výskum, či sa budú posilňovať výskumné zložky aj u nás. Dokážeme vytvoriť pre firmy také podmienky - finančné, dotačné, ľudské zdroje, aby boli schopné a ochotné preniesť výskum aspoň čiastočne na Slovensko? Lebo to je budúcnosť.

A druhý smer?

Beljajev: Ostatné strojárstvo je výrazne komplikovanejšie, pretože nám chýba komplexnosť. V Tlmačoch sme schopní vyrobiť kotol, ale nie sme schopní dodať celú elektrárňu. Nemáme tímy ľudí, ktoré dokážu zorganizovať dodávku komplexného technologického celku. To je náš problém. Je málo firiem ako spoločnosť TATRAVAGÓNKA, ktorá dodáva ucelené produkty - nákladné vagóny vyvineme, odskúšame, vyrobíme, dodáme aj poskytujeme servis. Máme také ostrožky, ale nevieme zabezpečiť komplexnú výrobu.

Stačili by na to naše súčasné kapacity? Nie je tu skôr priestor pre medzinárodnú kooperáciu?

Beljajev: Áno, ale finálny dodávateľ na dodávku vždy zarába najviac. Ten, kto má pod palcom celkový koncept, má z neho vždy najviac peňazí. K tomu by sme sa mali začať snažiť dopracovávať - ku komplexným, finálnym dodávkam hotových výrobkov.

Budúcnosť je vo vývoji, v produkcií s vyššou pridanou hodnotou

- máme šancu sa dostať na takúto úroveň?

Beljajev: Možno o 50 - 60 rokov, pretože medzitým musíme vychovať generácie priemyselne vzdelaných ľudí - na to potrebujeme chemikov, fyzikov, strojárrov, stavbárov, biochemikov, IT špecialistov atď. A čo dnes produkuje v našich školách? Sociálnu prácu, manažment, marketing... Na čo, pre koho? Päť rokov štát financuje vysokoškolské štúdium a ďalších X rokov bude financovať nezamestnanosť. Tomu sa hovorí plytvanie verejnými zdrojmi.

V čom vidia podnikatelia hlavný problém nášho odborného školstva?

Beljajev: Štát dnes priamo reguluje len vysoké školy a absolútne stratil kontrolu nad základným a stredným školstvom, nad jeho obsahom, riadením... Delimitoval ho na VÚC, riadené volenými predstaviteľmi. Ako môže potom predstaviteľ kraja rozhodovať o zatvorení piatich málotriedok, keď je závislý od voličov tohto regiónu?

Majú firmy a zväz nejaké možnosti, ako túto situáciu zmeniť?

Beljajev: Veľmi malé. Vždy závisia od kontaktov, vzťahov, vládne tu chaos, riaditelia sa snažia naplniť stavy za každú cenu, pretože školy sú financované podľa počtu žiakov. Ak platím, musím rozhodovať, musím si zadefinovať svoje potreby. Vysoká nezamestnanosť v Grécku a Španielsku má rovnaké príčiny. My budujeme v priemyselnom štáte humanitnú spoločnosť. Ak by sme boli prímorský štát, ktorý žije z cestovného ruchu a rybolovu, tak dobre, načo by nám potom boli jadroví fyzici... Ale ak máme Mochovce, Bohunice, načo je nám marketing? Potrebujeme ľudí do odvetví, ktoré tu fungujú. Musíme zabudnúť, že sme boli kedysi agrárny štát - dnes sme priemyselný štát a tomu musíme prispôbiť všetky naše potreby.

Aké sú vaše predstavy o najbližšej činnosti ZSP SR?

Beljajev: Vytvoriť jeden silný odborný zväz, ktorý bude svojim členom aj skutočne v niečom nápomocný. Menší a strední podnikatelia naviazaní na veľké firmy potrebujú pomôcť s riešením mnohých vecí - od financovania cez proexportnú politiku, normotvornú činnosť, účasť štátu až po kolektívne vyjednávania - to všetko by malo

byť úlohou zväzu. Nie som politik, ale mojou úlohou je istým spôsobom zadefinovať pravidlá hry medzi štátom a strojárstvom. Ľudia musia vidieť, že štát systémovo na naše odvetvie myslí. Dlhodobu.

Ako to systémovo vyriešiť? Ako nerobiť veci roztrieštene, nesystématicky?

Beljajev: Vyžaduje si to roky príprav. Ak povieme, že chceme mať špičkový technologický inštitút, musíme súčasne povedať, čo bude jeho cieľ, ako ho budeme financovať a hlavne, kto to bude robiť? To je najdôležitejšie. Keď idem do nového projektu, nikdy sa nepýtam, kde obstaráme peniaze, ale kto to bude robiť. Dnes máme 15-percentnú nezamestnanosť, ale nevieme nájsť jedného zväzára, technológa, konštruktéra... Ak ho aj získame, potrebujeme ďalších 5 - 7 rokov, kým z neho niečo vychováme.

Nie je to jednoduchá úloha...

Beljajev: Povedal by som, že je to úloha pre všetkých ľudí v tomto štáte. Musíme prekonať roztrieštenosť a vybudovať silnú stavovskú organizáciu. V Čechách sa nestáva, že by prezident cestoval do zahraničia bez toho, aby sa predtým neopýtal zväzu priemyslu, tak páni, koho treba zobrať, čo treba podporiť? Čo robí Merkelová? Chodí po svete a obhaja záujmy nemeckého podnikateľského sektora. Raz - dvakrát do mesiaca pozve na obed šéfa zväzu priemyslu a diskutujú, čo a ako spoločne urobia. Keď sa u nás stretnem s premiérom, hneď sa v médiách vyroja podozrenia, že lobujem za nejakú zákazku. Dnes sa politik už pomaly bojí stretnúť sa s podnikateľskou vrstvou... Ľudia sú preto niekedy aj frustrovaní - médiá vytvárajú o podnikateľoch väčšinou negatívny obraz, hľadajú len senzácie, chýba v nich seriózny rozmer. Kam to naša spoločnosť dospela? Ale musíme o tom začať rozprávať. A hlavne s tým niečo robiť.

Mnoho ľudí už nemá čas ani sily, aby robili takúto „nadprácu“, pretože majú veľa roboty...

Beljajev: Ak budeme mať všetci takýto postoj, nič sa nezmení. Najjednoduchšie je povedať: nečá sa, to vie povedať každý. Ja hovorím, že najľahšie je odísť - najťažšie je ostať a bojovať.

DÁVNO ZABUDNUTÉ...?

Archívy. Majú svoju zvláštnu neopakovateľnú atmosféru. Sú nemým svedkom udalostí a akosi podvedome v nás vzbudzujú takmer pietne pocity. Jednoducho to, čo v sebe ukrývajú, je už dávno za nami. Mŕtve, zabudnuté.

Stačí vziať do ruky zaprášenú kroniku a v okamihu sa začína dobrodružné putovanie v čase, ktorý nám pripomína, akí sme boli a v mnohom naznačuje, akí budeme. Nuž teda vitajte na dobrodružnej výprave do minulosti. Píše sa rok 1965...



BESEDA S PRIATEĽMI

V súčasnosti je náš závodný klub často navštevovaný zahraničnými turistami, exkurziami so študijným i tematickým zameraním. Dňa 7. júla t. r. navštívila náš závodný klub v sprievode Okresnej odborovej rady štvorčlenná delegácia odborových funkcionárov z boršódskej župy v Maďarskej ľudovej republike, ktorá bola hosťom KOR v Košiciach.

V besede, ktorá sa uskutočnila po prehliadke klubu, hovorilo sa okrem iného o organizátorskej činnosti na úseku kultúrno-spoločenského života a vzdelávania pracujúcich. V besede narazili sme i na otázky stabilizácie kádrov a pracovných síl v závode Leninovej hute v Miškovci. Tieto otázky upútali moju pozornosť a chcem sa o nich niekoľkými slovami zmieniť v našom závodnom časopise, pretože stoja za pozornosť, najmä teraz pri zavádzaní novej sústavy riadenia a plánovania výroby. V horeuvedenom závode sa pracovníkom po 5-ročnej práci v závode automaticky pripočítava 5 percent prémie k platu, za viac ako 10-ročnú prácu v závode 10 percent k platu a za prácu nad dvadsať rokov maximálna hranica 15 percent prémie. Predstavuje to

akoby vernostný príplatok za dlhoročnú prácu v závode, bez ohľadu na to, či ide o pracovníka, technika, alebo hospodárskeho pracovníka. Ďalej ku každému jubiliujúcemu výročí, teda k piatemu, desiatemu a dvadsiatemu výročí práce v závode obdrží pracovník odznak vernosti s emblémom závodu a to bronzový, strieborný alebo zlatý, ktorý sa stane potom pýchou každého pracovníka závodu. Táto forma odmeny v značnej miere prispieva k stabilizácii pracovníkov závodu, odstraňuje časté menenia zamestnania a zamestnávateľov, potláča fluktuáciu a absenciu. Som presvedčený, že tento postreh stojí za uváženie, či by nemohol byť zavedený aj v našom závode. Aký je názor?

-zh- /27. 7. 1965/

NA ZÁVER ŠKOLSKÉHO ROKU

Učňom tretieho ročníka skončila učebná doba. Skončili tri roky úspešnej práce. Ako ukázali záverečné skúšky, sú na svoje povolanie dobre pripravení. Veď zo 62 učňov, ktorí sa podrobili skúškam, 20 skončili s vyznamenaním. O dobrej odbornej príprave svedčia exponáty, ktoré učni zhotovili v rámci praktickej časti skúšky. Prevažnú časť týchto exponátov hodnotila skúšobná komisia na výbornú. Celú výkresovú dokumentáciu si žiaci zhotovili sami a podľa nej aj volili postup prác. Zvlášť náročné, ale aj dobre prevedené boli práce na modeli vysokej pece, analytických váhach, naklonenej roviny, ručnom liše, strižnom stroji a iné. Práce sa stavajú majetkom učilišťa, ktoré ich využije na ďalšie skvalitnenie výuky ako názorné pomôcky. Kvalifikačná porada začiatkom júna hodnotila prospech a do-

chádzku žiakov III. ročníka. Z nedostatkov boli vyvodené prísne závery. Na základe zlého prospechu neboli 5 učni pripustení k záverečným skúškam a budú sa im môcť podrobiť až po opravných skúškach z predmetov, z ktorých neprospeli. Zavinenu absenciu budú musieť nahradiť pomernou časťou dovolenky, a to tak za teoretické vyučovanie, ako aj za odborný výcvik. Na slávnostnom večierku, ktorý si učni pripravili v Gánovciach, ako i na slávnostnom odovzdaní výučných listov a kvalifikačných preukazov v zasaďke ZV ROH, poďakoval absolventom za úspešnú prácu vedúci OU, triedny učiteľ a predseda skúšobnej komisie súdruh inž. Petráček. Tento im pripomenul povinnosti voči podniku, ako aj ich práva, ako vyučených odborníkov. Rovesníci našich absolventov skladali

skúšky dospelosti – maturity na výberových školách. V našich pomeroch boli skúškami dospelosti odborné a teoretické vedomosti obsiahnuté vo výučných listoch, ktoré absolventi obdržali. Verím, že vstup našich bývalých žiakov do života nebude ťažký. Výchovní pracovníci vynaložili veľa úsilia na to, aby ich krok bol pevný a priamy. Za tri roky bolo ešte treba čo-to urobiť, ale čas sa nedá natiahnuť ani zastaviť. Ak poslednýkrát ďakujeme absolventom za úspešnú prácu, dovoľujeme si pripomenúť im na cestu, že i naďalej budú reprezentovať prostredie, z ktorého vyšli. Chceme im pripomenúť výstižný citát spisovateľa Ostrovského: „Vtedy som nežil zbytočne, ak moja práca bola aspoň o niečo lepšia, ako som bol sám.“

-kj- /12. 7. 1965/

Prečítajte si pred dovolenkou

Slnko, vietor, vzduch sú najlacnejšie krásliace prostriedky pre našu pleť. Povzbudzujú nielen výmenu látok a krvný obeh, ale obnovujú zároveň pružnosť pokožky. Samozrejme len v tom prípade, ak používame pobyt na vzduchu a slnku s rozumom. V sezóne kúpania nevystačíme s jednoduchým opaľovacím prostriedkom. Preto radíme: pripravujte svoju pleť už niekoľko týždňov pred dovolenkou na účinky slnka. Najlepšie keď necháme pokožku zhnednúť počas spánku. Naneste večer pred spaním KREOLAN presne podľa návodu pravidelne na pokožku. Opakujte to po štyroch dňoch po dobu dvoch až troch týždňov a ostatné nechajte slnku cez dovolenku. Pokožka bude pripravená na prirodzené zhnednutie a hlavne nebudete pri vode vyzerat tak priesvitne a blede. Po túto dobu prípravy nezabúdajte na výživný krém. Vzdať sa aspoň teraz pred dovolenkou umývania mydlom hlavne ak máte suchú pleť. A nezabúdajte: každé ráno pri sprchovaní premasírujte si kartáčom chrbát, ruky a nohy. Nohy denne ošetrte vhodným krémom (Cutizan, Glydoré). Aby sa vaša postava zvlášť dobre uplatnila v plavkách, používajte starý osvedčený masážny prostriedok francovku s citrónom. Postačí tiež Alpa krém, alebo striedavé kúpele ručnou sprchou, alebo veľkou molitanovou hubou.

/19. 7. 1965/



V PEVNEJ JEDNOTE KSČ A ĽUDU ZA ĎALŠIE ÚSPECHY PRI BUDOVANÍ ROZVINUTEJ SOCIALISTICKEJ SPOLOČNOSTI!

OZNAČENIE OBJEKTOV

Nedávno sme ukončili práce súvisiace s označením výrobných objektov prostredníctvom nových informačných tabúlí.

Tento krok si vyžiadali podmienky postupného dopĺňania bezpečnostných označení súvisiacich s pracovnými činnosťami zamestnancov,

potreba upozorniť na existujúce riziká v prevádzkach, zvýšenie úroveň bezpečnosti ale v neposlednom rade aj zjednotenie používaných názvov objektov. Určite ste sa aj vy stretli pri svojej práci s rôznymi používanými označeniami vychádzajúcimi z niekdajšieho organizačného členenia - zväčša podľa označenia stredísk. Keďže však súčasnosť už dnes vyžaduje jednoznačnú identifikáciu pre logistiku toku materiálov, pristúpili sme k označeniu podľa ofi-

ciálnych kolaudačných rozhodnutí objektov, resp. aj označeniu podľa evidencie majetku v systéme SAP (označenie v zátvorke). Veríme, že týmto krokom sme sa posunuli zase o kus dopredu a napomohli nielen v ochrane zdravia a bezpečnosti, ale aj zlepšili orientáciu zamestnancov a iných osôb pohybujúcich sa v areáli spoločnosti.

**Ing. Milan Handzuš
manažér bezpečnosti a služieb**



Dňa 14. 3. 2014 bol poverený vedením spoločnosti TATRAVAGÓNKA, Ing. Babík Matúš, ktorý v súčasnosti zastáva aj funkciu riaditeľa technologickej prípravy výroby spoločnosti.

Neformálne stretnutie zamestnancov s Ing. Matúšom Babíkom, povereným vedením spoločnosti TATRAVAGÓNKA

Ochota viesť spoločne otvorený dialóg posadila zamestnancov spoločnosti a Ing. Babíka Matúša, povereného vedením spoločnosti už po druhýkrát za jeden stôl. Otvorená diskusia v priateľskom duchu priniesla množstvo podnetných informácií pre obe strany. Zmeškali ste to? Nevadí! Dať si s ním „kávičku“ môžete každú prvú stredu v mesiaci o 14.30 vo veľkej zasadačke AB na 3. poschodí. Víťaný je každý zamestnanec, ktorý má podnety, nápady a problémy.



ČO (NE)VIETE O SAP-E

1. ... ak si chcete pozrieť zoznam konštrukčných výkresov, ktoré majú byť na vašom stredisku pre konkrétny projekt (SPP), môžete sa to dozvedieť v transakcii ZPPR_VYKR?

Na vstupnej obrazovke je len potrebné zadať závod, číslo vrcholovej zákazky z ŠPP prvku, číslo Nákladového strediska alebo rozsah Od-Do (resp. iba číslo konkrétneho pracoviska) a v časti Výber dát zakliknúť pole pre výrobu. Po spustení transakcie dostanete zoznam výkresov, ktoré platia pre vami zadaný SPP a majú byť na vami zadaných nákladových strediskách a konkrétnych pracoviskách, ktoré vidíte vo výpise.

2. ... ak sa chcete pozrieť na kompletný viacúrovňový rozklad kusovníka materiálu, môžete si zadať transakciu CS12?

Na vstupnej obrazovke je potrebné zadať číslo materiálu (napr. 112453 pre podv.), závod 1000 alebo 2000 - ak sa jedná o Trebišov a v poli Aplikácia vybrať hodnotu PP01. V časti Výber môžete poľom Platné od vymedziť dátum, ku ktorému chcete vidieť rozklad kusovníka (napr. ak si chcete pozrieť ako vyzeral kusovník pred mesiacom). Po spustení transakcie vám systém ukáže na obrazovke štruktúrovaný rozklad kusovníka z kmeňových dát.

3. ... ak si chcete urobiť rozsiahlejší obraz o aktuálnom stave nejakého rozpracovaného ŠPP prvku, môžete si zadať transakciu ZPP_SLEDMAVY?

Na vstupnej obrazovke je potrebné zadať závod, číslo Prvku ŠPP a vybrať si prostredníctvom "match" kódu statusy zákaziek, ktoré chcete vidieť (napr. zákazky v stave UVOĽ = I0002). Po spustení transakcie vám systém zobrazí kompletný prehľad zákaziek zadaného ŠPP po operáciách, s jednotlivými dátumami, odhlásenými množstvami, predpísanými Nhod na operáciách a mnohými ďalšími údajmi, ktoré si môžete zobraziť zmenou „layout-u“.

4. ... že aj SAP má svoju mailovú poštu?

Stačí si zadať transakciu SBWP a môžete si prečítať poštu, ktorá bola zaslaná vám alebo môžete poslať poštu na iného užívateľa SAP-u. Pri písaní novej správy môžete nastaviť aj to, aby sa príjemcovi objavila vaša správa ihneď na obrazovke SAP-u, ak zakliknete pole Expr. mail (žltý blesk v dolnej časti).



**Ing. Ľubomír Gavalier
manažér pre SAP**

VÝVOJ PN

%-uálny podiel chýbajúcich zamestnancov na celkový počet zamestnancov máj 2014



ALKOHOL

Záznamy o požitíach alkoholických nápojov zistených v apríli a máji 2014

Meno:	Prevádzka:	Dátum:	mg/l:
Jozef Š.	NS 43720	11. 4. 2014	0,12 - dodávateľ
Ladislav L.	NS 41212	12. 4. 2014	0,46
Tibor K.	NS 45110	12. 4. 2014	0,13
Alexa F.	NS 44220	12. 4. 2014	0,18 - dodávateľ
Milutá L.	NS 42120	11. 4. 2014	0,14 - dodávateľ
František M.	NS 41113	27. 4. 2014	0,28
František M.	NS 41113	28. 4. 2014	0,39
Peter R.	NS 41161	14. 5. 2014	0,26
Dušan Z.	NS 41130	21. 5. 2014	0,07
Štefan G.	Kurz v zv. škole	26. 5. 2014	0,11
Patrik S.	NS 21210	30. 5. 2014	0,22

JAZYKOVÉ OKIENKO

SLOVENSKY	ANGLICKY	NEMECKY	RUSKY
hustota	density	die Dichte	плотность/удельная масса
odolnosť	resistance	die Beständigkeit	прочность/устойчивость
pevnosť	solidity	die Festigkeit	стойкость/жесткость
pružnosť	flexibility	die Elastizität	гибкость/упругость
prilnavosť	adhesion	die Haftfähigkeit	адгезия/липкость
tvrdosť	hardness	die Härte	твердость/жесткость
ohrievanie	heating	die Erwärmung	нагревание/подогрев
chladenie	cooling	die Abkühlung	охлаждение
vodivosť	conduction	das Leitvermögen	проводимость

JA, REPORTÉR...

vagonárske všeličo



Ementálové zvary



Dnes má podlomené zdravie rebrík, zajtra to môžeš byť ty!



Úsporné opatrenia



... komu chutí



... komu je život milý



Kultúra stolovania



„Nešťátne zdravotnícke zariadenie na P2“



Ochranné pracovné prostriedky nadovšetko



PAT and MAT rekonštrukcie a opravy na počkanie



Kuracie na olivách alebo nájdí olivy



Speleologické útvary



Nie je kalendár ako vagonársky kalendár

KOMIKS

ČI DOMA ALEBO V PRÁCI, KAŽDÉ LAJDÁCTVO VYJDE DRAHO

Pred piatimi rokmi

Vonku je pekné, konečne si môžeme doma natrieť strechu...

20 € poprosím...

Ááále čo tam, veď je to len kúsok...

Bude ako nová...

ODFLÁKNUTÁ PRÁCA, je pridrhá práca. Koľko ma tá oprava teraz bude stáť?

Súčasnosc...

Takáto hrôza kvôli kúsku nezatretého plechu.

Kultúrne leto

POPRAD

28. 6. 2014 sobota 14.00 h
areál Základnej školy, Poprad –
Veľká

JUNIÁLES

Mesto Poprad, ZŠ s MŠ Poprad –
Veľká a Klub Veličanov všetkých
srdečne pozývajú na program plný
športu, zábavy a kultúry.
Vstup: voľný
www.poprad.sk

28. - 29. 6. 2014 sobota - nedeľa
letisko Poprad - Tatry

AERO-MOTO víkend 2014

Pätnásta kapitola obľúbeného
podujatia na popradskom letisku
www.regiontaty.sk

30. 6. 2014 pondelok, Poprad

MEGA OTVÁRAČKA

Otvorenie letnej sezóny v najkolo-
gickejšom rezorte, ktorý sa nachá-
dza priamo pod Vysokými Tatrami.
AquaCity Poprad prichádza tento
rok s viacerými novinkami – detský
svet, nový gastro kútik, wellness
centrum. Otvorenie letnej sezóny
bude v MEGA štýle. Deti sa môžu
tešiť na bohatý program plný súťaží,
detských hviezd, hudby... dospelí
si prídu na svoje na live koncerte
známych slovenských spevákov
a skupín.

www.aquacity.sk

3. 7. - 13. 9. 2014, Poprad

LETO V POPRADE

Seriál kultúrnych programov pre
široké spektrum návštevníkov mesta
Poprad.

www.poprad.sk

16. 8. 2014 sobota
Pri AquaCity, Športová 1

FUN RÁDIO DOHODA HUDOBNÝ LETNÝ FESTIVAL

Obľúbená séria najväčších letných

žúrov Fun rádio Dohoda vstupuje do
svojej šiestej sezóny. Už tradične
ponúkne to najlepšie z domácej
populárnej hudby.

V Poprade to ožije vystúpeniami:
Frequency, Rock Reunion, Bijou-
Terrier, AMO & Band, HEX, Helenine
oči, EGO, Richard Muller, Majk Spi-
rit, DJ Carlo + DJ Milan Lieskovský.
www.funradio.sk/dohoda/

31. 8. 2014 nedeľa
Poprad

MEGA ZATVÁRAČKA HVIEZDNEHO LETA V AQUACITY POPRAD

Velkolepé ukončenie letnej sezóny
v AquaCity Poprad, a tým aj uza-
mykanie Mayskej pyramídy spojené
s bohatým programom pre deti, ale
aj pre ich rodičov.

www.aquacity.sk

Akcie v okolí Popradu:
www.tatryportal.sk

5. 6. - 7. 9. 2014

Humno Restaurant & Music Pub

FOOD FEST

Ochutnávka Tatier tak ako ich nepo-
znáte! Jedinečná gastronomická ak-
cia v Tatrách sa ponese v znamení
ochutnávok, cooking show so
známymi slovenskými šéfkuchármi,
barmanských a baristických show.

www.humnotatry.sk

29. 6., 27. 7. a 31. 8. 2014 nedeľa
Black Stork, Veľká Lomnica

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ NA GOLFE V TATRÁCH

Príďte si vyskúšať golf. Pozývame
vás na Deň otvorených dverí na
golfovom ihrisku Black Stork vo
Veľkej Lomnici. Zapožičiame vám
golfové palice a košík golfových lop-
tičiek, ktoré odpálite pod dohľadom
skúseného golfového inštruktora
z krytého odpaliska. A to všetko
zadarmo!

www.golftatry.sk/black-stork

5. 7. 2014 sobota

Štrba

ŠTRBSKÉ FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI - 14. ROČNÍK

Sviatok hudby, tanca a spevu štrb-
ských a zahraničných folklórnych
súborov s prehliadkou tradičných
remesiel.

www.strba.sk

13. 7. 2014 nedeľa

Štrba

MALÝ ŠTRBSKÝ MA- RATÓN - 37. ROČNÍK

37. ročník 31 km cestného behu zo
Štrby do Liptovskej Tepličky a späť,
pozývajú všetkých nadšencov
vytrvalostných behov. Pre fanúšikov
kratších tratí opäť pripravíme 10 km
trať zo Štrby cez Šuňavu a tí mladší
môžu súťažiť v uliciach obce Štrba.

www.strba.sk

18. - 19. 7. 2014 piatok, sobota
Štrbské Pleso

BENÁTSKA NOC

Člnkovanie na hladine Štrbského
plesu vo svetle sviečok, lampiónov
a pod nekonečnou hviezdou oblo-
hou. K dokonalému zážitku nebude
chýbať vynikajúca gastronómia
a výnimočné vína.

www.regiontaty.sk

19. 7. 2014 sobota

Nová Lesná - Hrebienok

15. ROČNÍK MEMO- RIÁLU JÁNA STILLA

Preteky s medzinárodnou účasťou
sú zaradené do Mizuno Running
Cupu, Slovenského pohára v behu
do vrchu a do Českého bežeckého
pohára 2014.

www.tatryportal.sk

31. 7. - 3. 8. 2014 štvrtok - nedeľa
Hrebienok - Starý Smokovec

MEDVEDIE DNI 2014

Tento rok vás čakajú až 4 dni plné
medvedej atmosféry a zábavy pre
deti i dospelých. Nebudú chý-
bať „živé“ medvede, Majster „N“,

NOVINKY LETA 2014

HISTORICKÁ ELEK- TRICKÁ KOMÉTA

Počas tohtoročnej letnej sezóny
bude historická tatranská električka
Kométa premávať na trati tatran-
ských elektrických železníc na trase
Poprad - Starý Smokovec - Tatran-
ská Lomnica.

[www.regiontaty.sk/sk/historic-
ka-elektricka-kometa/](http://www.regiontaty.sk/sk/historic-
ka-elektricka-kometa/)

FIT & HAPPY HIGH TATRAS

Letný program pod Lomnickým
štítom na každý deň.

Počas týchto letných prázdnin bude
pre výletníkov vo Vysokých Tatrách
až 62 dní naplnených inšpiratívnym
Fit & Happy High Tatrass progra-
mom. Priamo pod Lomnickým
štítom sa od 1. júla môžu malí aj

veľkí zapojiť do denného programu:
tvorivých dielní, jogy, rozhovorov
s Tatrancami, prednášok ochrancu
prírody, či naučiť sa správne ovládať
základy nordic walking-u alebo sa
zúčastniť kamžičej olympiády. Pre
tých, ktorým sa spomínaný program
na Skalnatom plese bude máliť,
vezme určite dych podmanivé Štrb-
ské Pleso s člnkovaním a „Pretekmi
o život“.

www.vt.sk

TATRANSKÉ KULTÚRNE LETO

Vysoké Tatry

Seriál víkendových programov mul-
tízánrového zamerania pre široké
spektrum návštevníkov Vysokých
Tatier. Podujatia realizované vo
víkendové dni v podvečerných
hodinách v centrálnych zónach
najvýznamnejších a najnavštevova-
nejších turistických častí mesta.
Poslaním tohto projektu je ponúknuť
kultúrne vyžitie turistom v čase,
keď sa vracajú z absolvovaných túr
a turistických vychádzok – a tak im
spríjemniť pobyt v našich veľhorách.

www.tatry.sk

PRE DETI

Letný tábor Oscara a Olivie – leto
plné zážitkov a skvelej zábavy.

www.aquacity.sk/tabor/

FUNPARK

[www.tatralandia.sk/atrak-
cie-a-aktivty/funpark/](http://www.tatralandia.sk/atrak-
cie-a-aktivty/funpark/)

SPIŠ

5. 7. 2014 17.00 – 6. 7. 2014 12.30
(sobota - nedeľa)

Levoča, Mariánska hora

LEVOČSKÁ PŮŤ 2014

Patrí k najstarším a najznámejším
pútnickým miestam na Slovensku.
Každoročná púť sa tu koná v prvú
júlovú nedeľu od čias, keď minoriti
šíriaci mariánsku úctu koncom 14.
storočia zasvätili kaplnku na hore
sviatku Navštívenia Panny Márie.

11. 7. - 13. 7. 2014
Kežmarok

24. ROČNÍK - EURÓPSKE ĽUDOVÉ REMESLO 2014

Festival ľudových remesiel
a folklóru.

17. - 20. 7. 2014 štvrtok - nedeľa

59. SPIŠSKÝ TRH

Spišská Nová Ves - Letná a Zimná
ulica, Radničné námestie, Štefá-
nikovo námestie, Elektrárenská
ulica, Školská ulica, Ulica Ing.
O. Kožucha. Súčasťou podujatia je
pestrý kultúrny a zábavný program
s množstvom hudby a dobrej zába-
vy, ktorý trvá pod holým nebom do
skorých ranných hodín. Štvordňová
akcia nachádza veľké sympatie aj
u najmenších účastníkov trhov, pre
ktorých sú nespočetné kolotoče od
výmyslu sveta akými slovenským
Disneylandom.

júl - august 2014
Spišský hrad

LETO NA HRADE 2014

Divadelné predstavenia a nočné
prehliadky. Počas letných piatkov, sobôt a ne-
deľ si v areáli jedného z najrozsia-
hlejších stredovekých hradov Európy
prídu na svoje malí aj veľkí. Príďte
a zažijete neopakovateľnú dobo-
vú atmosféru, ochutnáte dobroty
z hradnej kuchyne a zoznámite sa
s hradnými legendami...

program: www.spisskyhrad.com/
letne-podujatia-na-spisskom-hra-
de/

